

Rinnakkaistallentamisen anatomiaa

Kirjastoverkkopäivät 23.10.2019

Pekka Olsbo

Esityksen sisältö

1. Miksi rinnakkaistallentamisesta?
2. Suomen yliopistojen julkaisujen avoimuudesta
3. Rinnakkaistallentamisen merkitys avoimuuden lisääjänä
4. Embargojen vaikutus
5. Kohti uusia toimintamalleja

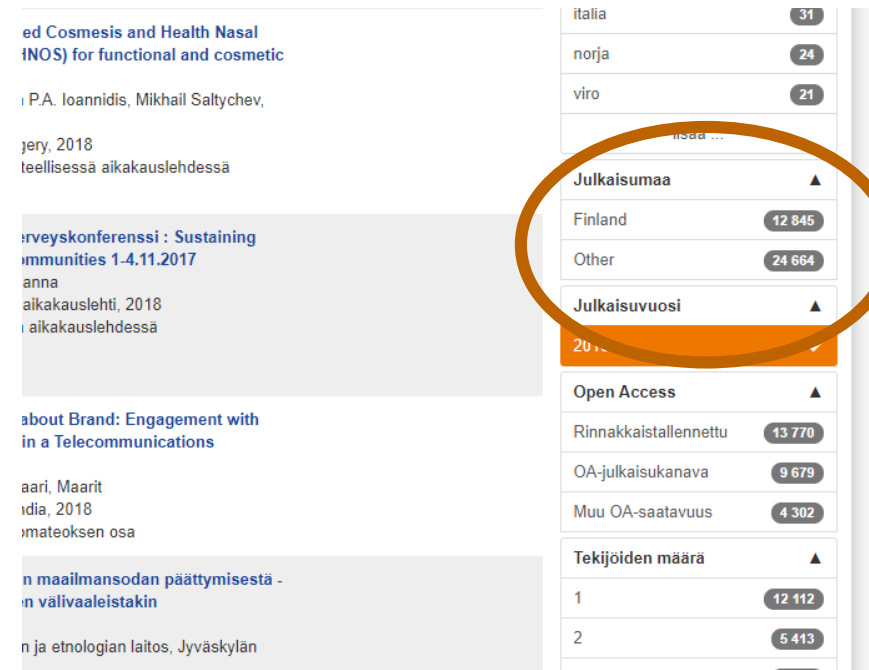
Miksi rinnakkaistallentamisesta?

- Henkilökohtainen suhde? Vai jumiutunut mieli?
- Rinnakkaistallentaminen on HALPAA!
- Se tehdään ITSE!
- Pitkäaikaissaatavuus?
- Oman organisaation tutkimushistorian säilytys
- Lisää oman organisaation näkyvyyttä verkossa
- Tarvitsemme monimuotoisia ratkaisuja muutoksessa kohti avoimuutta ja uutta julkaisukulttuuria

Suomen yliopistojen julkaisujen avoimuudesta 2018

- Kaikki data Juulista, juuli.fi
- Kerätty syys-lokakuussa 2019
- Juulin tietojen luotettavuus?
Virheitä ja vääriä tietoja on...
- Kotimainen julkaisu?

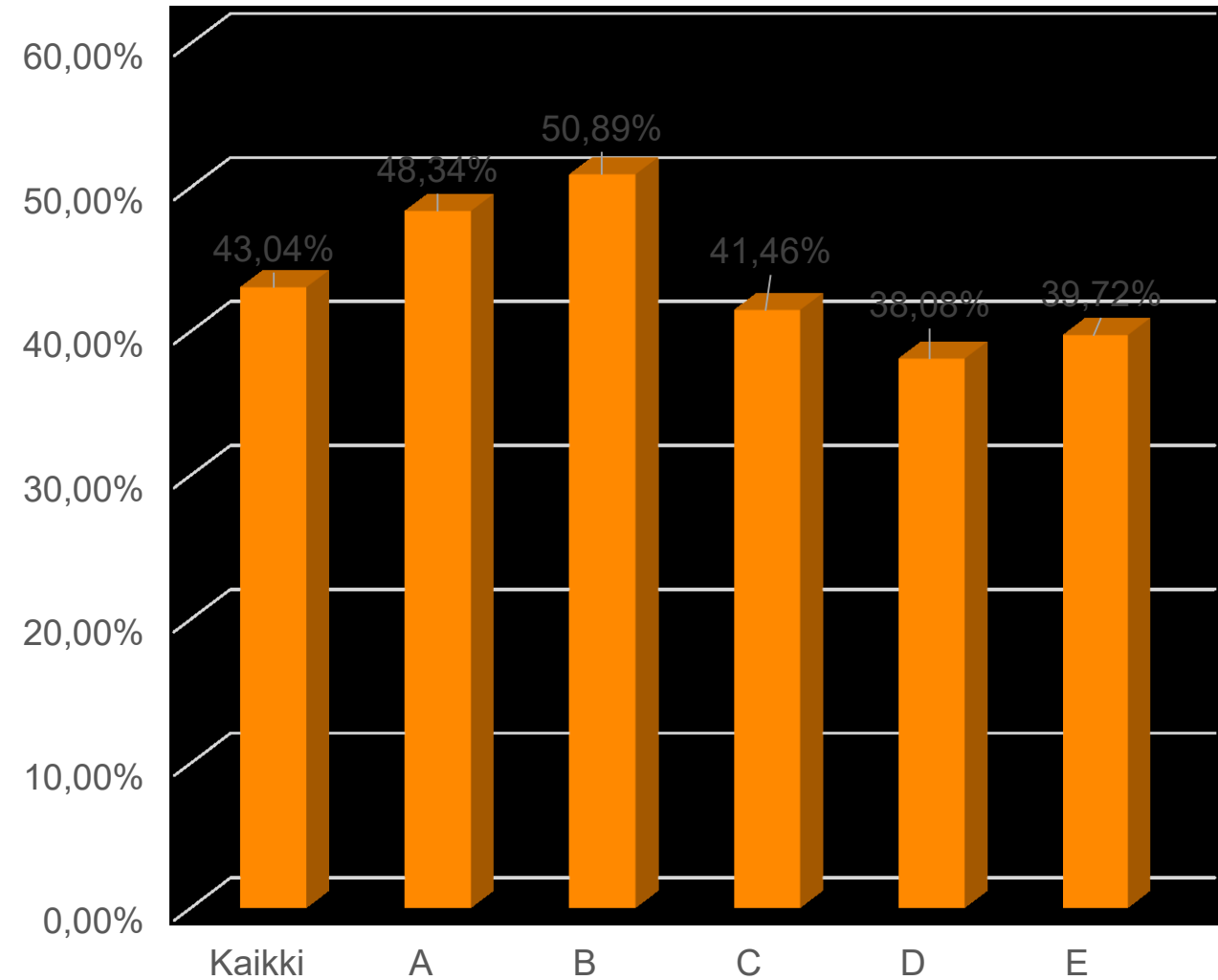

Suomalaisten julkaisujen avoimuudesta (julkaisumaa Suomi), julkaisuvuosi 2018

- A Vertaisarvioidut tieteelliset artikkelit
- B Vertaisarvioimattomat tieteelliset kirjoitukset
- C Tieteelliset kirjat
- D Ammattiyhteisölle suunnatut julkaisut
- E Suurelle yleisölle suunnatut julkaisut

Julkaisujen avoimuus julkaisutyypeittäin – julkaisumaa Suomi

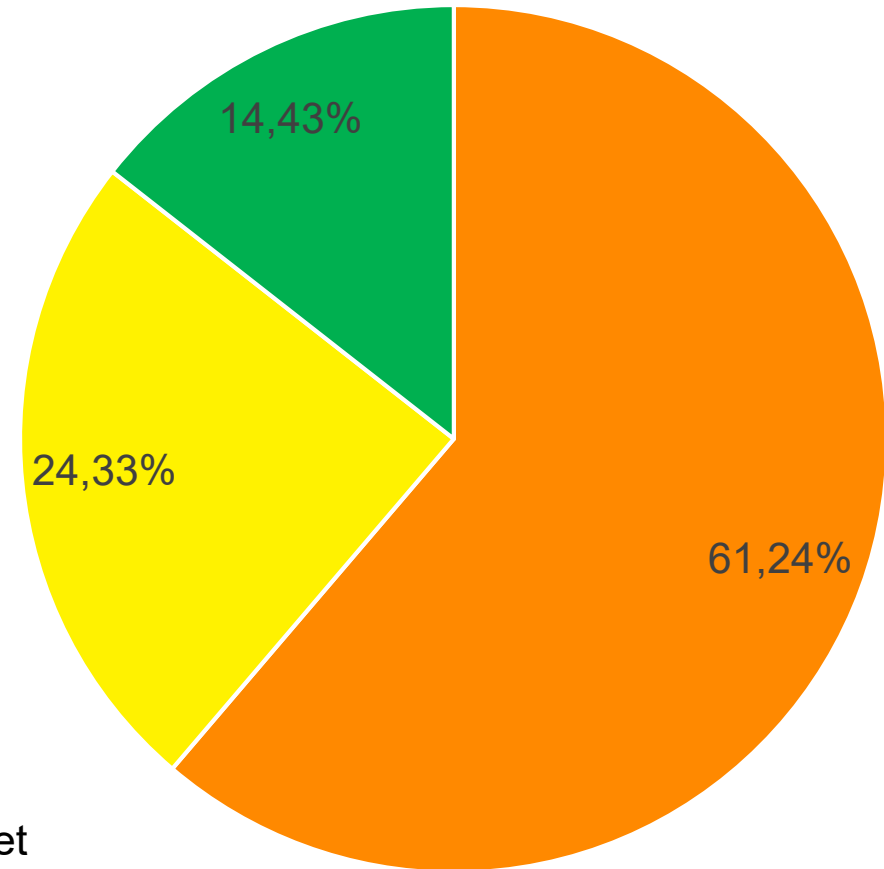

Suomalaisten julkaisujen avoimuuden koostumus, julkaisuvuosi 2018

OA julk= open access julkaisukanava
muuOA= hybridiavoimuus, muut avoimuuden muodot
Green+= Rinnakkaistallentamalla avatut, ei muuten avoimet

Avoimuuden koostumus, julkaisumaa Suomi

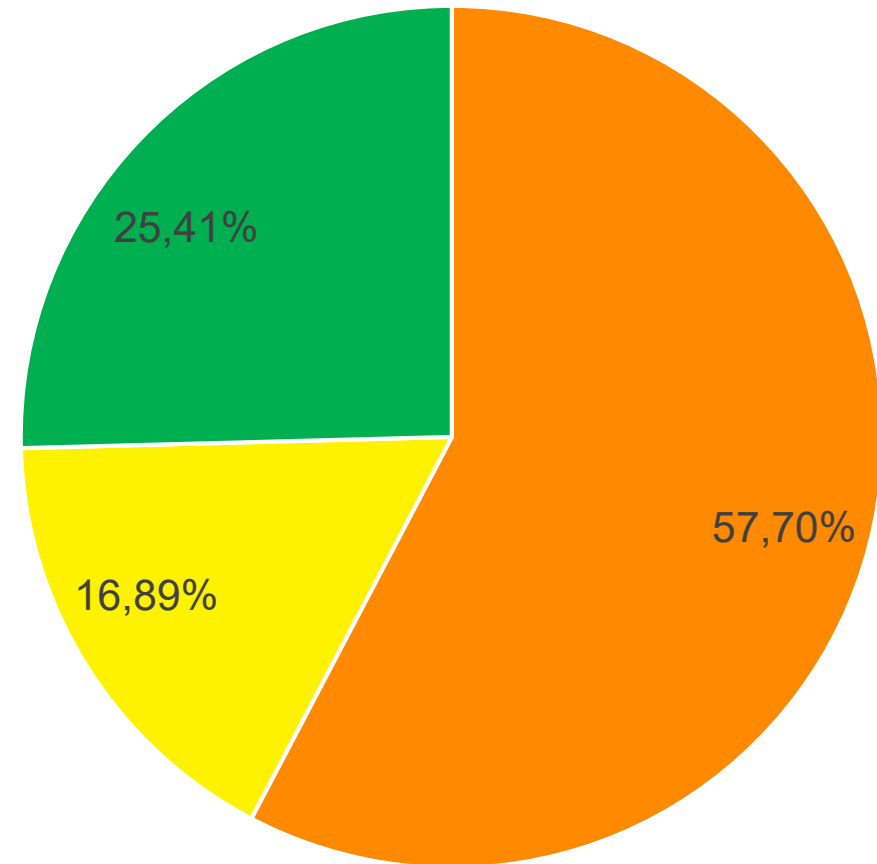

■ OA julk ■ muuOA ■ Green+

Suomalaisten julkaisujen avoimuuden koostumus, vertaisarvioidut artikkelit (julkaisutyyppi A) julkaisuvuosi 2018

Avoimuuden koostumus vertaisarvioidut artikkelit

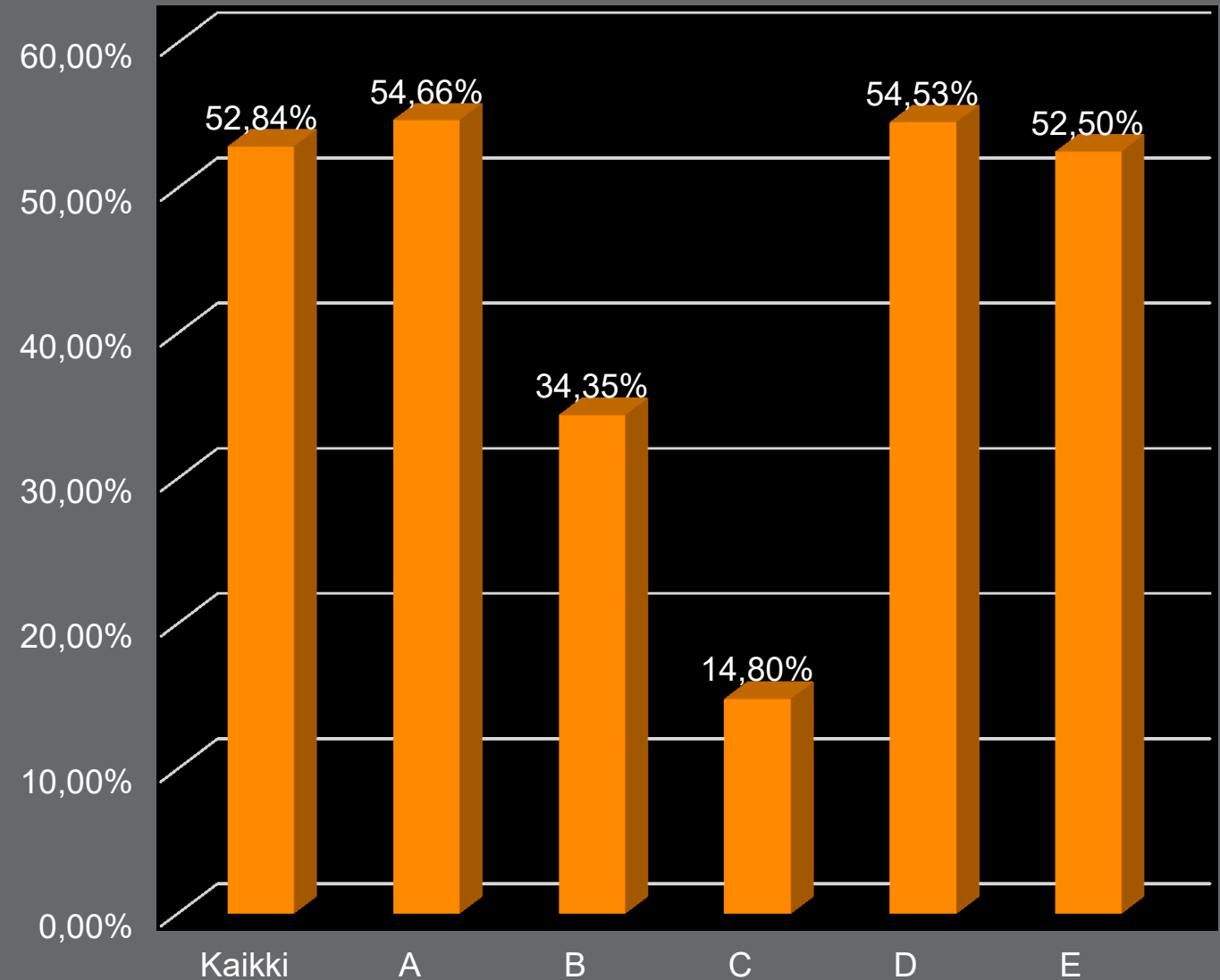

■ OA julk ■ muuOA ■ Green+

Ulkomaisten julkaisujen avoimuudesta (julkaisumaa muu), julkaisuvuosi 2018

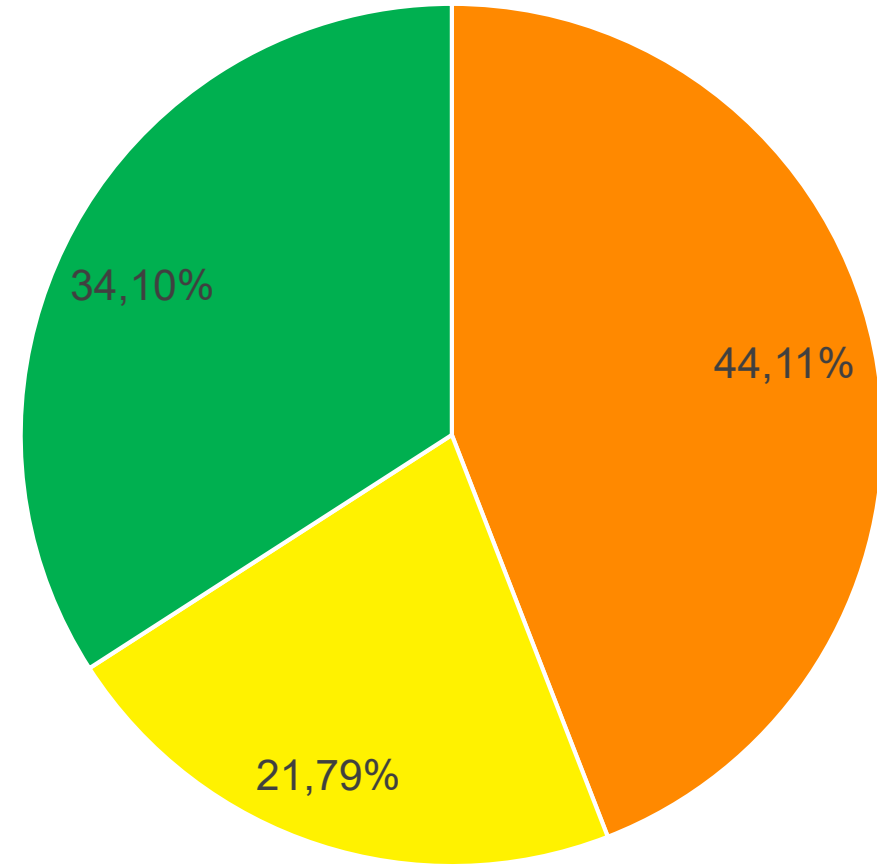
Avoimet ulkomaiset julkaisut julkaisutyypeittäin

Ulkomaisten julkaisujen avoimuuden koostumus, julkaisuvuosi 2018

Avoimuuden koostumus, ulkomailta julkaistut

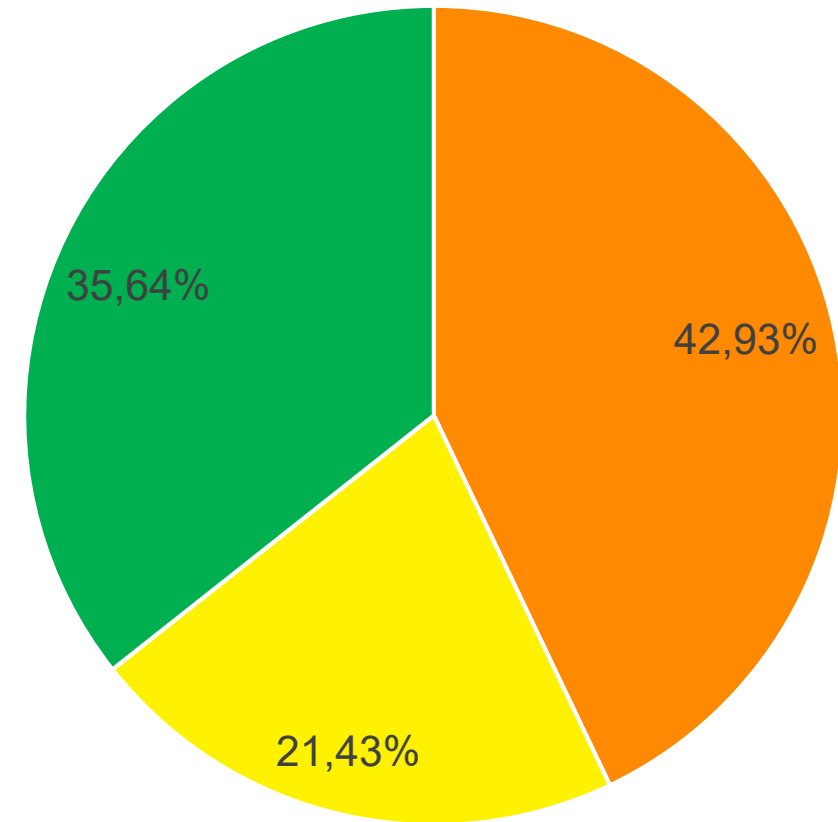

■ OA julk ■ muuOA ■ Green+

Ulkomaisten julkaisujen avoimuuden koostumus, vertaisarvioidut artikkelit (julkaisutyyppi A) julkaisuvuosi 2018

Avoimuuden koostumus, ulkomailla julkaistut
vertaisarvioidut artikkelit

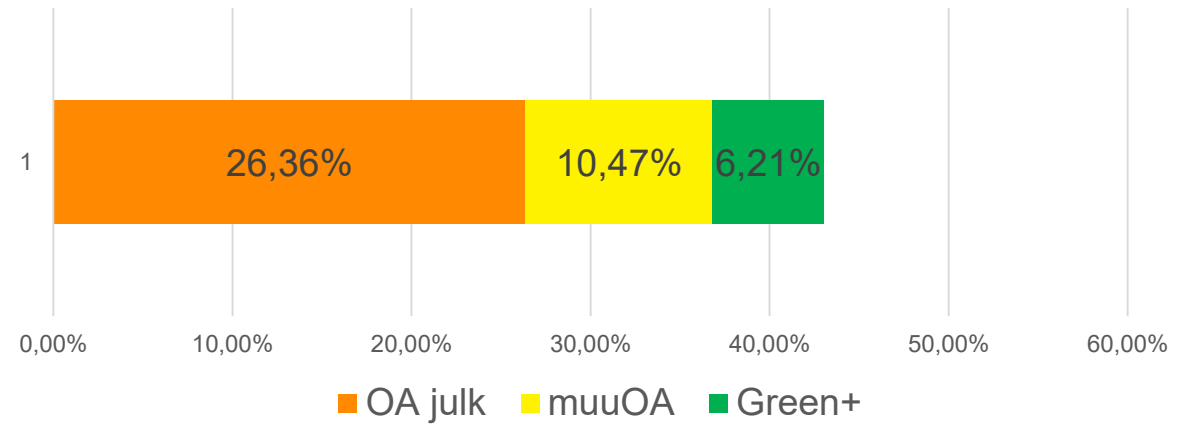

■ OA julk ■ muuOA ■ Green+

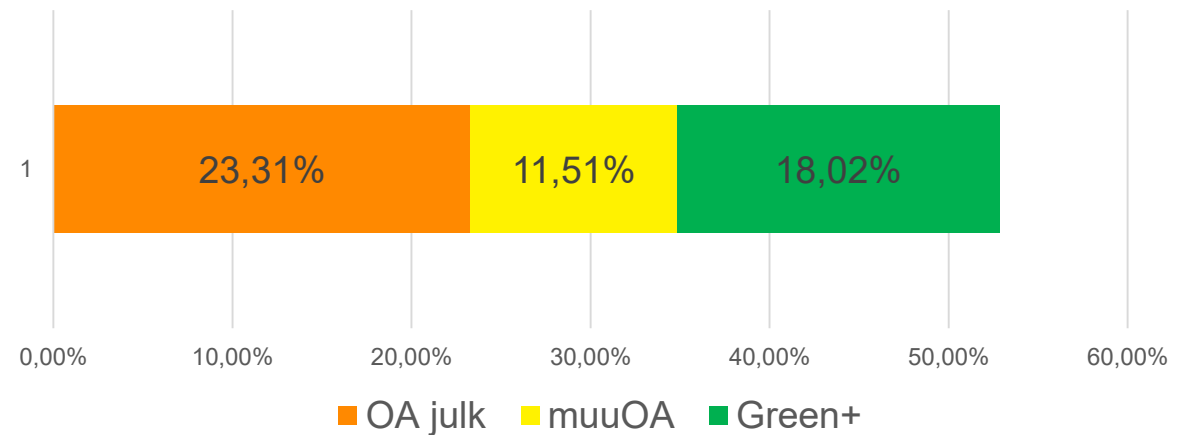

Avoimien julkaisujen osuus kaikista: Suomi vs muu julkaisumaa, kaikki julkaisutyypit

Kotimaiset julkaisut kaikki

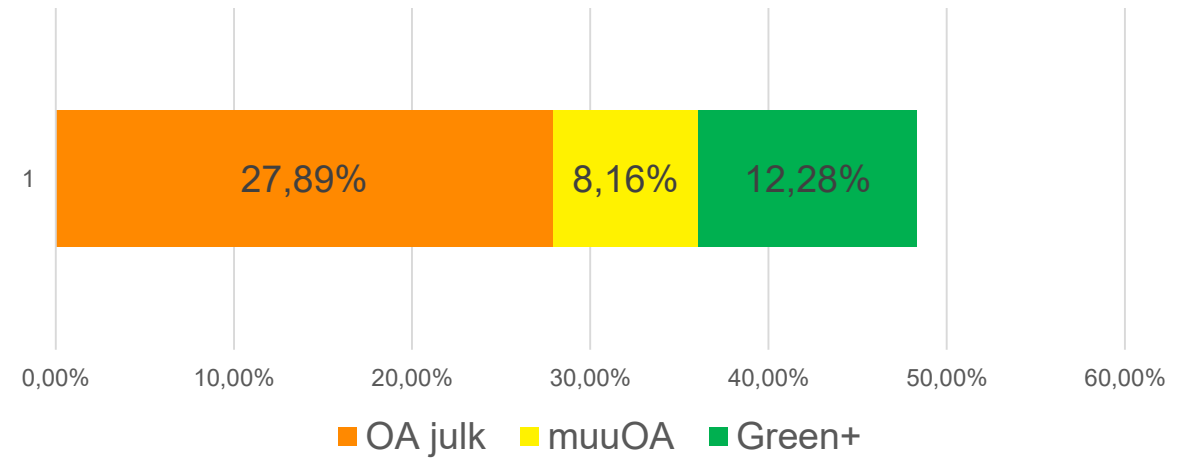
Ulkomaiset julkaisut kaikki

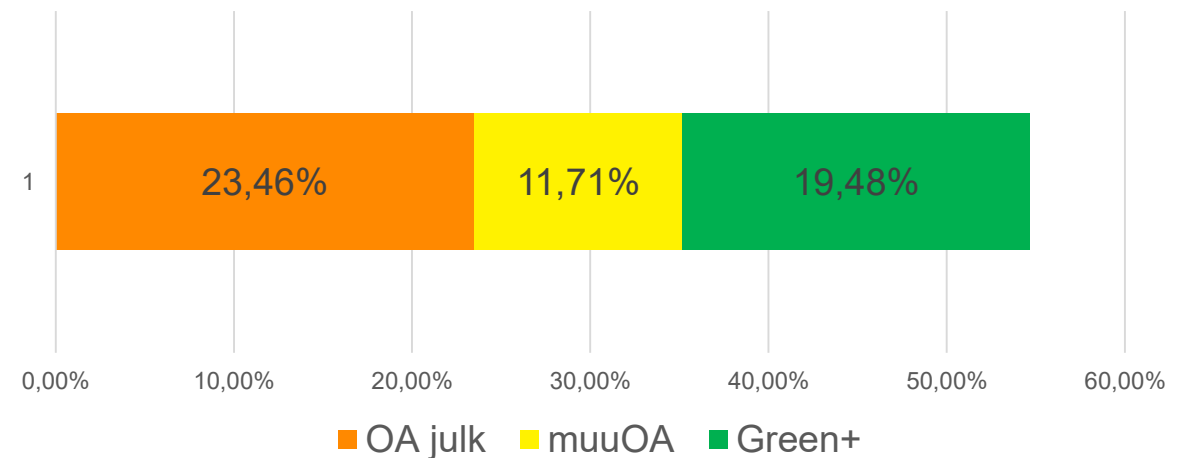

Avoimien julkaisujen osuus kaikista: Suomi vs muu julkaisumaa, vertaisarvioidut artikkelit

Kotimaiset vertaisarvioidut artikkelit

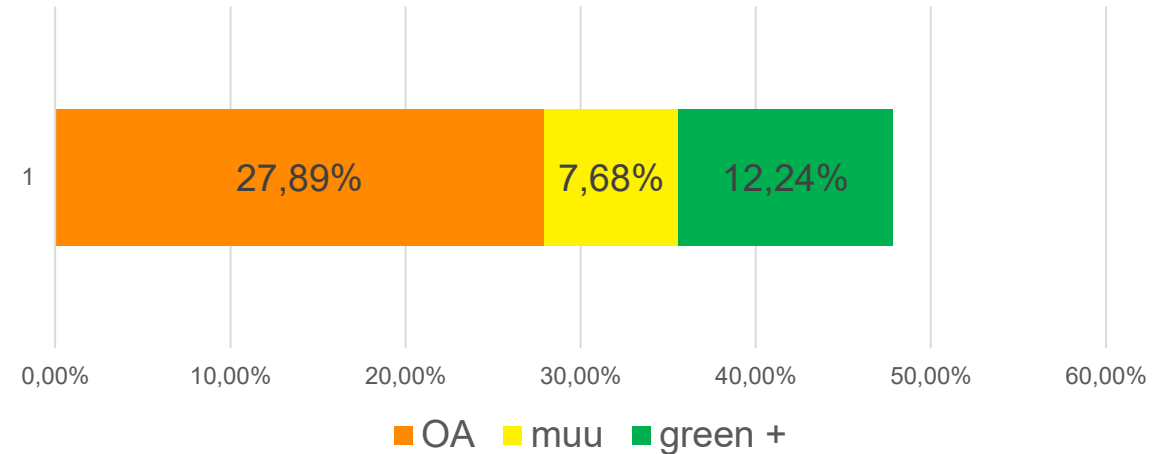
Ulkomaiset vertaisarvioidut artikkelit

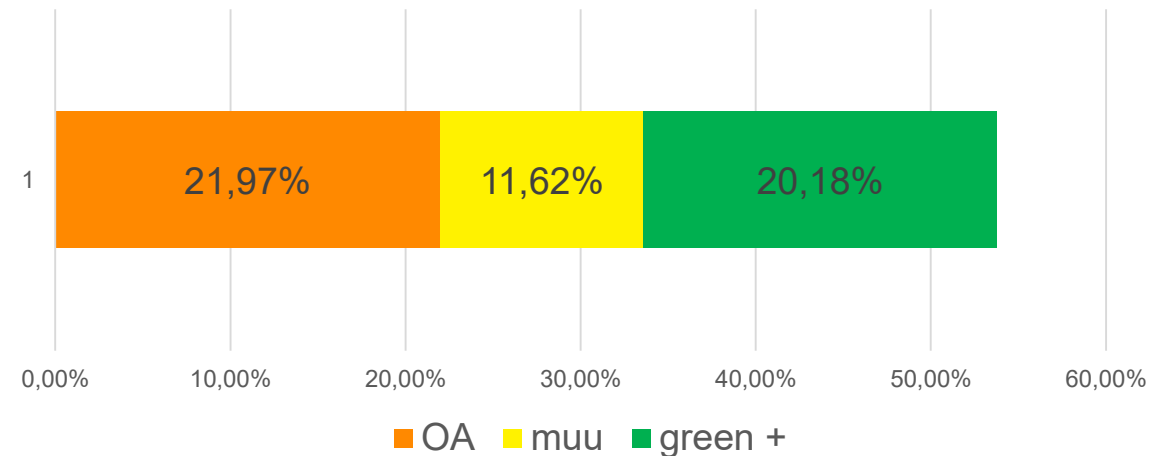

Avoimien julkaisujen osuus kaikista: Suomi vs muu julkaisumaa, julkaisufoorumin luokat 1–3

Kotimaiset julkaisufoorumijulkaisut

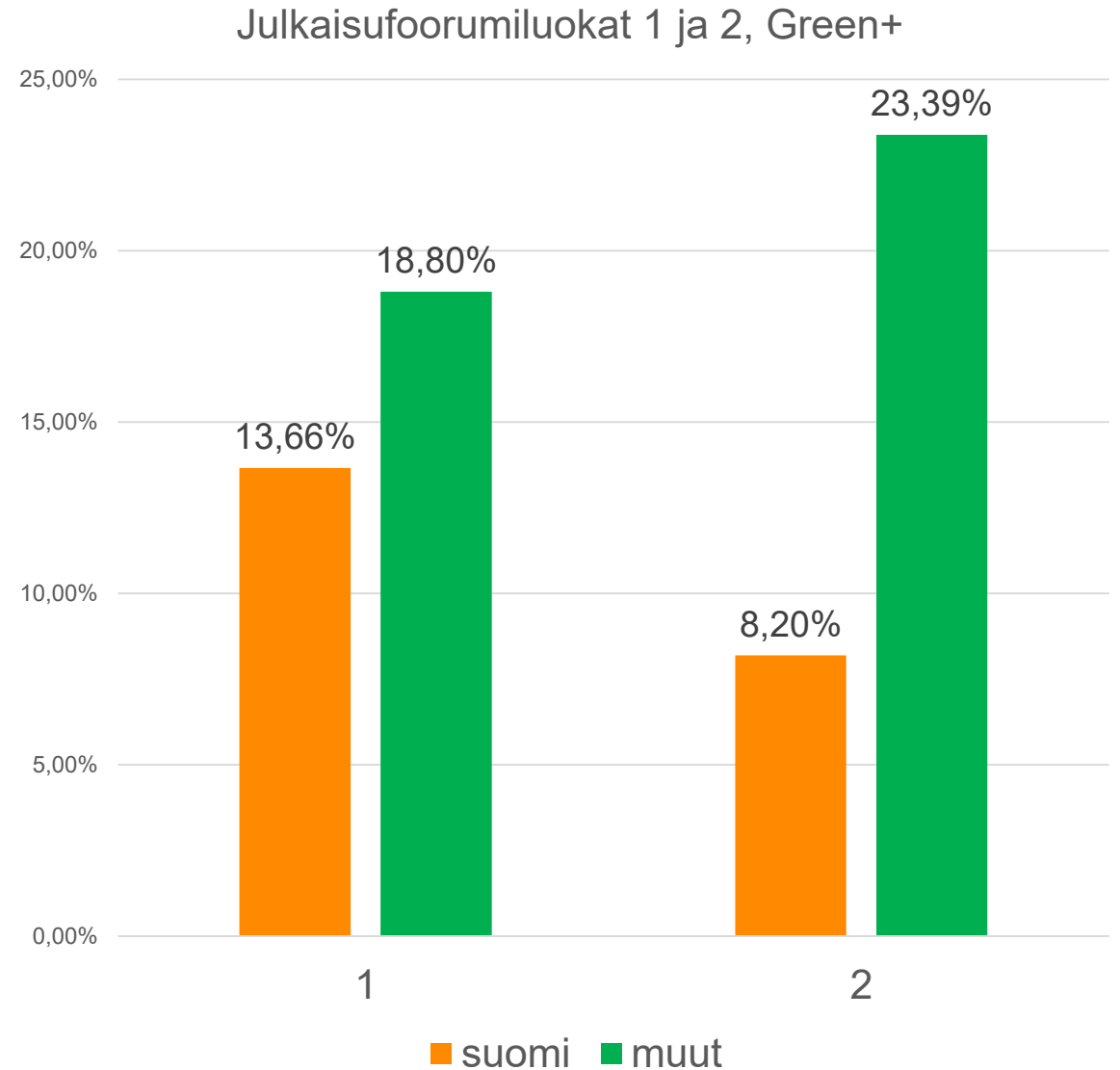

Ulkomaiset julkaisufoorumijulkaisut

Green+ julkaisufoorumi- luokissa 1 ja 2, Suomi ja muut julkaisumaat

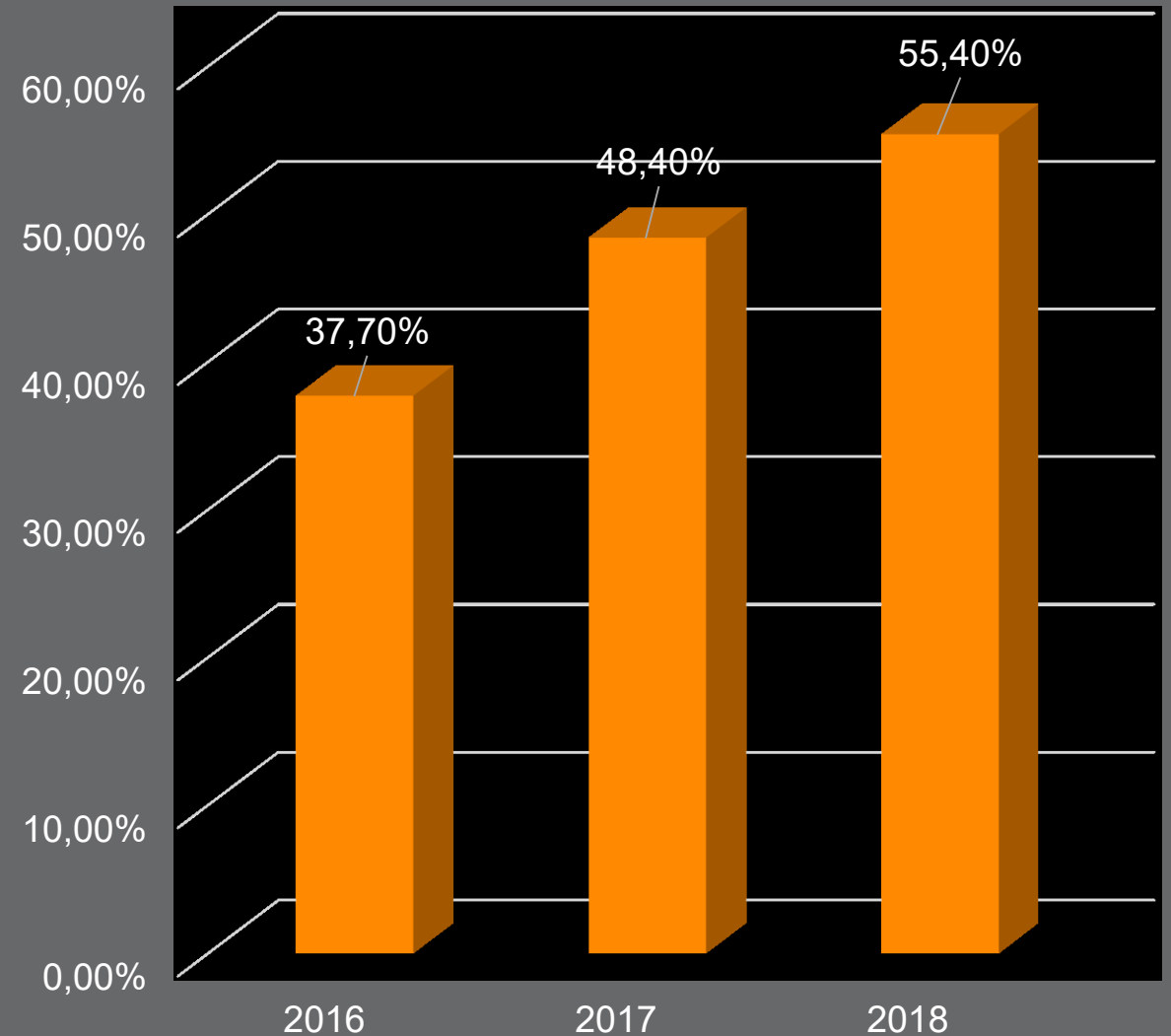
Kustantajapolitiikat Sherpa/RoMeossa

	Suomi	Ruotsi	Norja	Koko Sherpa/Romeo
Green Can archive pre-print and post-print	18 %	50 %	50 %	42 %
Blue Can archive post-print	40 %	35 %	29 %	33 %
Yellow Can archive pre-print	6 %	10 %	3 %	7 %
White Archiving not formally supported	36 %	5 %	18 %	18 %

Avoimuuden kehitys Suomen yliopistoissa, vertaisarvioidut artikkelit

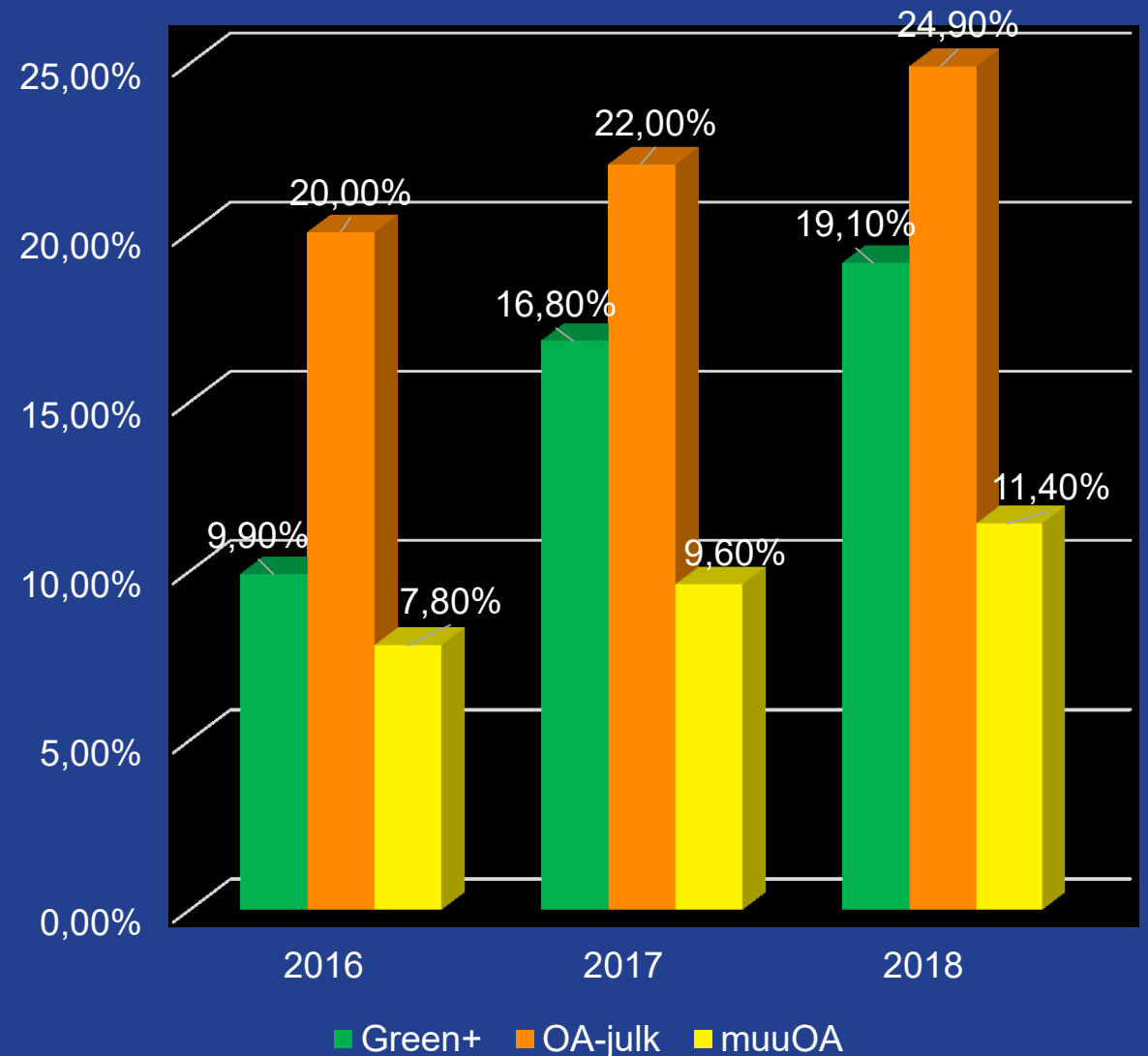
Avoimuuden kehitys, vertaisarvioidut artikkelit

Vertaisarvioitujen artikkelien avoimuuden osa- alueitten kehitys

Avoimuuden osa-alueitten kehitys

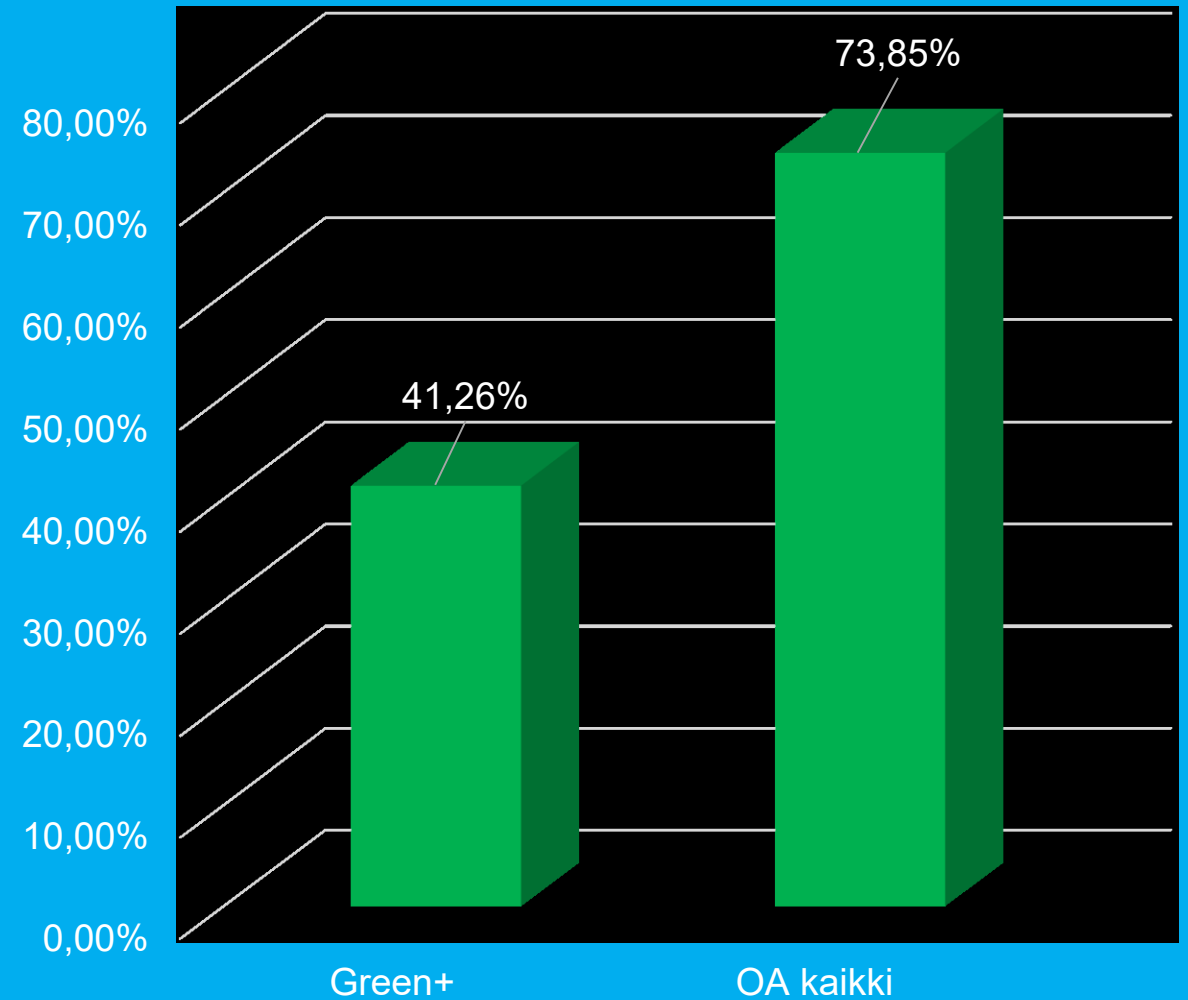

Vertaisarvioidut artikkelit 2018

Avoimuus ja Green+ JYU

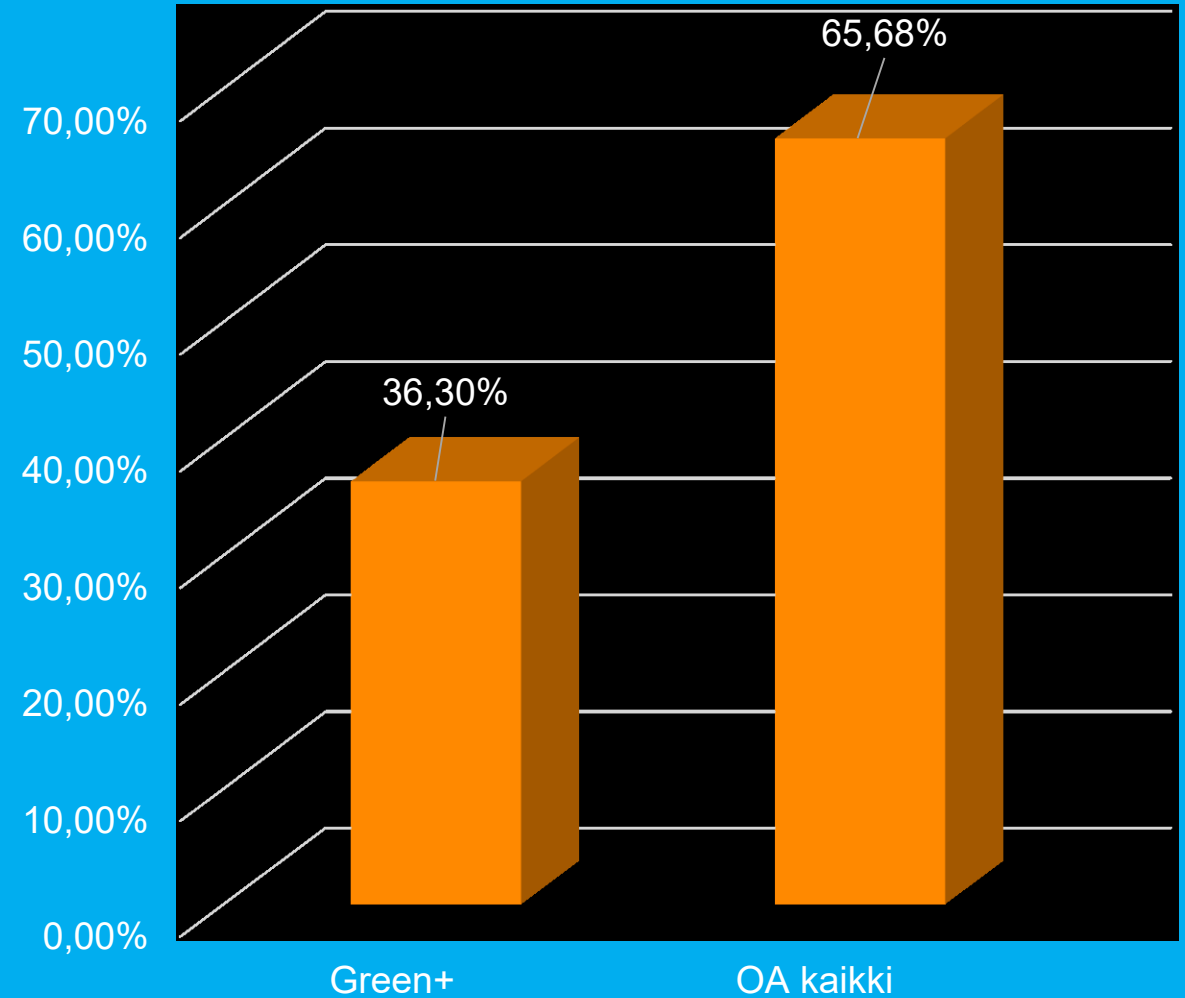
Vertaisarvioidut artikkelit, avoimuus ja Green+
2018, JYU

Vertaisarvioidut artikkelit 2018 Avoimuus ja Green+ OY

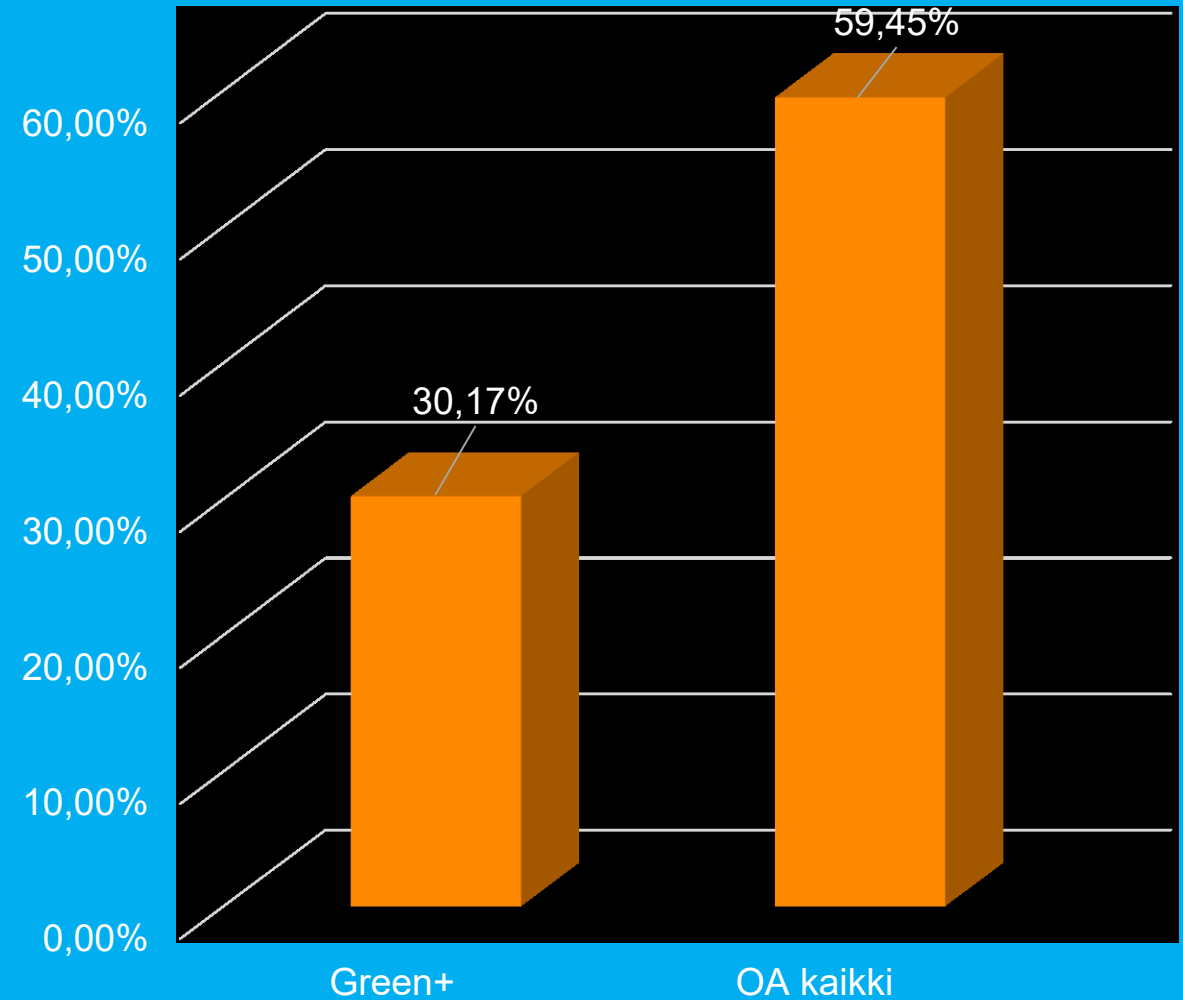
Vertaisarvioidut artikkelit, avoimuus ja Green+
2018, OY

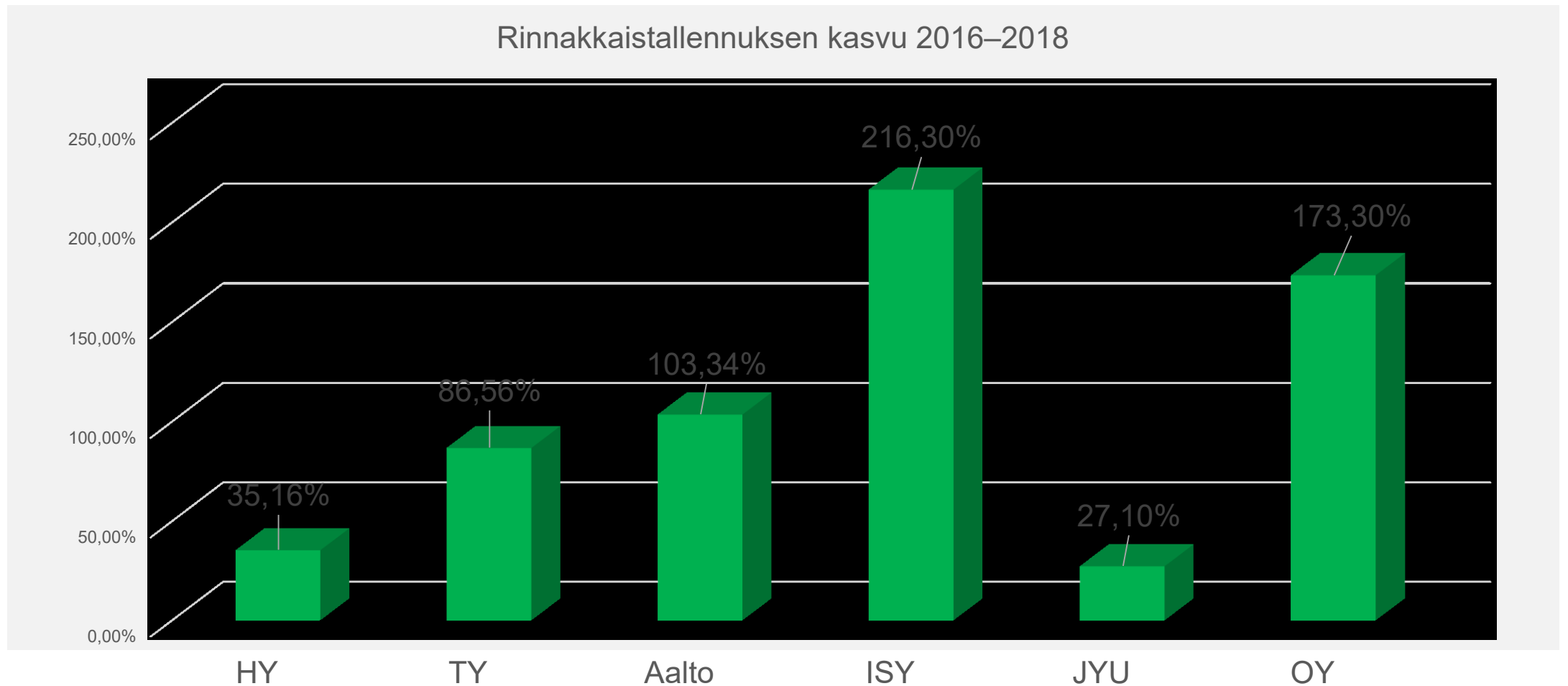
Vertaisarvioidut artikkelit 2018 Avoimuus ja Green+ Aalto

Vertaisarvioidut artikkelit, avoimuus ja Green+
2018, Aalto

Rinnakkaistallennuksen kasvu 2016–2018

Embargojen vaikutus – esimerkkinä Oulun yliopiston Jultika-arkisto

- Vuonna 2017 julkaistuja artikkeleita yhteensä 1269 kpl.
Näistä vielä embargo 15 artikkelissa eli 1 %.
14 Elsevierin julkaisemaa ja 1 kirjan luku. 6 näistä löytyy avoimesti saatavilla muista arkistoista, esim ArXiv.
- Vuonna 2018 julkaistuja artikkeleita 1411.
Näistä vielä embargo 130 artikkelissa eli 9 %.
Näistä 111 Elsevierin julkaisemaa, loput 19 enimmäkseen kirjojen lukuja.
- Vuonna 2019 julkaistuja artikkeleita 909 kpl.
Näistä vielä embargo 247 artikkelissa eli 27 %.
Näistä 124 Elsevierin julkaisemaa...

Yhteenvetoa

- Rinnakkaistallentamisen kasvu on suurin yksittäinen tekijä Suomen yliopistojen tutkimusjulkaisujen avoimuuden kasvussa.
- Yliopistojen välillä vielä suuria eroja rinnakkaistallentamisen aktiivisuudessa, mutta vauhtiin on päästy jokaisessa.
- Vaikka rinnakkaistallentamisen merkitys kasvaa koko ajan, se on vain osa ratkaisua kohti avointa julkaisukulttuuria.
- Nykyinen APC/offset/big deal/transformatiiviset sopimukset -malli vie kuitenkin kohti taloudellista katastrofia. Tarvitaan uusia toimintamalleja ja julkaisemisen haltuunottoa takaisin yliopistolle...

Uusia toimintamalleja

- Helpompaa
- Halvempaa
- Nopempaa
- Hallittavampaa

- <https://universityjournals.eu>
Julkaisuarkistoja hyödyntävä uusi julkaisualusta, joka sisältää kaikki tieteellisen julkaisemisen prosessit.
- [Pubfair – A Framework for Sustainable, Distributed, Open Science Publishing Services](#)
Julkaisuarkistojen päälle rakennettava palvelukonsepti
- Alankomaiden [Taverne-projekti](#)
Lainsäädännöllä kohti entistä laajempaa ja helpompaa rinnakkaistallentamisen mallia: publisher pdf + 6 kk embargo kaikille artikkelijulkaisuille.

Kiitos!!

[pekka.olsbo\(at\)oulu.fi](mailto:pekka.olsbo(at)oulu.fi)

050 433 8697